

Ylijohtaja Riitta Kaivosojan puhe kirkolliskokouksen yhteydessä pidettävässä opetus- ja kulttuuriministeriön kahvitilaisuudessa 9.11.2021

Arvoisa arkkipiispa, arvoisat kirkolliskokousedustajat, hyvät naiset ja herrat

Ärade ärkebiskop, ärade kyrkomötesombud, mina damer och herrar

Tiede- ja kulttuuriministeri Antti Kurvinen ei valitettavasti päässyt tällä kerralla osallistumaan tähän kirkolliskokouksen yhteydessä järjestettävään kahvitilaisuuteen. Tuon kuitenkin hänen terveisensä teille kaikille.

Opetus- ja kulttuuriministeriön syksyyn kuuluu tietysti seuraavan vuoden talousarvioon liittyvät asiat ja tässä vaiheessa syksyä ensi vuoden talousarvion ollessa jo eduskunnan käsittelyssä, jo seuraava, nelivuotiskehyksen valmistelu.

Talouteen liittyvät kysymykset ovat olleet muutenkin painotetusti esillä erityisesti siksi, että koronapandemia on aiheuttanut ongelmia sekä ihmisille että erilaisille yhteisöille. Ministeriön virkakunnan tehtävänä on auttaa hallitusta menestymään, valmistella ja panna täytäntöön tehtyjä päätöksiä. Yleensä tehtävissä painottuvat säädösvalmistelu, taloussuunnittelu ja erilaiset, usein järjestelmätasoon liittyvät tehtävät. Keskustelukumppaneina ovat yleensä erilaiset organisaatiot ja alan järjestöt.

Melkein kaksi vuotta jo kestäneen koronapandemian aikana tehtävät osin muuttuivat. Myös me virkamiehet olemme kohdanneet, puhelimitse ja sähköpostin välityksellä, paljon normaalia enemmän ihmisiä ja useimmiten kyse on ollut taloudellisista ongelmista. Kulttuurin ja taiteen alalla toimii paljon yksinyrittäjiä, toiminimellä toimivia ja freelancereitä, joilla ei ole vakinaisia työsuhteita eikä sellaista työttömyys-, sosiaali- ja muuta turvaa, mikä useimmilla on. Tältä joukolta työt loppuivat maaliskuussa 2020 hyvin nopeasti. Toipuminen pandemiasta on onneksi jo käynnissä, mutta juuri tällä alalla se näyttää hitaalta.

En tiedä, miten olemme pärjänneet noissa kohtaamisissa. Minulle on tullut kuitenkin monta kertaa mieleen, että kirkko kohtaa jatkuvasti ihmisiä heidän erilaisissa elämäntilanteissaan. Kirkon työntekijät ovat kohtaamisen ammattilaisia, mutta varmasti korona-aika on vaikuttanut monella tavalla myös kirkon luottamushenkilöiden työhön.

Jag vet inte hur vi har klarat oss i de där mötena. Ofta har jag dock kommit att tänka på det, att kyrkans kontinuerligt möter människor i deras olika livssituationer. Kyrkans anställda är experter på att mötas, men corona-tiden har säkert även påverkat kyrkans förtroendepersoners arbete på flera sätt.

Ehkä eniten minua on mietityttänyt viestit siitä, että osa ihmisistä kokee, että heitä tai heidän työtään ei arvostettaisi Suomessa. Sen kuuleminen on tuntunut todella pahalta, koska julkisen hallinnon tehtävänä on kehittää yhteiskuntaa ja etsiä ja toteuttaa aina kulloiseenkin tilanteeseen sopivia keinoja. Korona-aikana esimerkiksi kulttuuri- ja taidealaa on tuettu tuntuvalta lisärahoituksella sekä opetus- ja kulttuuriministeriön että työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonaloilta.

Det jag kanske varit mest förundrad över är meddelandet om att en del av människorna upplever, att de eller deras arbete inte skulle uppskattas i Finland. Att höra det har känts mycket dåligt, eftersom offentliga sektorns uppgift är att utveckla samhället och söka efter samt förverkliga sätt som alltid passar den specifika situationen. Under coronatiden har till exempel kultur- och konstbranschen stötts med betydlig tilläggsfinansiering både från undervisnings- och kulturministeriets samt arbets- och näringsministeriets förvaltningsområden.

Kuluvana vuonna on ollut auki myös kaksi uskonnollisille yhteisöille tarkoitettua avustushakua. Evankelis-luterilaiselle kirkolle myönnettiin keväällä 460 000 euron valtionavustus kesätyöntekijöiden palkkaamiseksi. Summalla oli mahdollista palkata jopa 920 nuorta kesätyöntekijää saamaan työkokemusta seurakunnista. Lämmin kiitos kirkolle osallistumisesta myös tällä tavoin nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen tähtäävään työhön.

Syksyn alussa oli haettavana uskonnollisille kesätapahtumille tarkoitettu avustus. Hakemukset ovat vielä käsittelyssä, mutta jo tässä vaiheessa voidaan hakemusten perusteella todeta, että uskonnolliset kesätapahtumat ovat erittäin tärkeitä sekä monen yhteisön talouden näkökulmasta, että myös inhimillisestä näkökulmasta. Tapahtumat lisäävät yhteisöllisyyttä ja tekevät yksilöt näkyviksi ja arvostetuiksi. Sitä kaipaamme varmasti kaikki korona-ajan jälkeen.

Eräs kirkon kannalta myönteinen, vaikkakaan ei yllättävä talouteen liittyvä asia on se, että valtion rahoitus evankelis-luterilaiselle kirkolle sen suorittamiin yhteiskunnallisiin tehtäviin, hautaustoimeen, väestökirjanpitoon ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon, kasvaa lähes 2 milj. euroa, ollen yhteensä noin 119 milj. euroa ensi vuonna, kiitos rahoitusjärjestelmän sisältämän indeksitarkistuksen.

Muita erityislaatuista, tähän aikaan kuuluvia tehtäviä ovat olleet hallituksen koronastrategioihin liittyvät tehtävät, tartuntatautilain muutokset, joista keskeisimpiä ovat tietysti olleet yleisötilaisuuksien rajoittamiseen liittyvät säännökset ja viime kuussa voimaan tulleet koronapassia koskevat säännökset. Koronapassiin liittyvä valmistelu on juuri aloitettu pienen tauon jälkeen sosiaali- ja terveysministeriön johdolla uudelleen, sillä nykyisten säännösten voimassaolo päättyy tämän vuoden lopussa ja yhteinen näkemys vallitsee siitä, että säännösten voimassaoloa pitäisi

jatkaa ensi vuodelle. Tämä hallituksen esitys annettaisiin tänä syksynä, jotta eduskunta ehtisi käsitellä sen ennen vuodenvaihdetta.

Sen sijaan valmistelu siitä, pitäisikö koronapassia olla mahdollisuus vaatia työpaikoilla ja pitäisikö sitä koskevat säännökset kirjata lakiin tai pitäisikö koronapassin vaatimisesta säätää lailla myös silloin, kun rajoituksia ei ole voimassa, jatkuu. Viimeksi mainittuja asioita koskevan mahdollisen hallituksen esityksen aikataulu on vielä avoin.

Nyt voimassa olevan lainsäädännön mukaan Jumalanpalveluksiin tai muihin uskonnonharjoittamista koskeviin julkisiin tilaisuuksiin koronapassia ei voi käyttää. Mikäli rajoituksia on voimassa, muihin kirkon tiloissa järjestettäviin yleisötilaisuuksiin kuten konsertteihin ja muihin vastaaviin tilaisuuksiin, koronapassia sen sijaan voi käyttää.

Kiitän kirkkoa erinomaisesta yhteistyöstä kaikissa koronaan liittyvissä yhteisissä asioissamme.

Jag tackar kyrkan för ett strålande samarbete i alla våra gemensamma saker relaterade till coronan.

Hyvät kuulijat

Meneillään olevassa kirkolliskokouksessa on käsittelyssä kirkkohallituksen esitys uudeksi kirkkolaiksi ja siihen liittyviksi laeiksi. Kyseessä on mittava työ, joka sisältää varmasti niin helppoja kuin vaikeitakin asioita. Toisista asioista yhteisen näkemyksen löytäminen on helpompaa kuin toisista. Näin se on myös silloin, kun lakeja valmistellaan valtioneuvostossa. Olennaista on, että erilaiset näkemykset tulevat kuulluiksi ja niistä keskustellaan rakentavasti. Opetus- ja kulttuuriministeriö on valmiina ottamaan kirkolliskokouksen ehdotuksen vastaan, kun sen aika on.

Toivotan teille kaikille hyvää syksyä ja voimia tärkeässä työssänne!

Jag önskar er alla en god höst och styrka i ert viktiga arbete!